

ПОВЕРНЕННЯ ВИКОНАВЧОГО ДОКУМЕНТА: ГЛУХИЙ КУТ ЧИ НОВІ МОЖЛИВОСТІ?**RETURN OF EXECUTIVE DOCUMENT: DEADLOCK OR NEW OPPORTUNITIES?**

Малярчук Л.С., к.ю.н.,

доцент кафедри нотаріального, виконавчого процесу
та адвокатури, прокуратури, судоустрою*Навчально-науковий інститут права Київського національного університету імені Тараса Шевченка*

У статті аналізуються наслідки повернення виконавчого документа для стягувача і боржника, зокрема збереження у більшості випадках після винесення відповідної постанови арешту майна останнього. Виноситься на обговорення виправданість наявних винятків щодо скасування арешту у результаті повернення виконавчого документа з ініціативи стягувача в контексті запобіжника зловживанню ним відповідним правом. Робиться висновок про диференціацію підстав для повернення виконавчого документа залежно від ролі стягувача у цьому процесі як критерію для визначення доцільності скасування вжитого арешту.

Встановлено, що однозначно не передбачено законодавством, скільки разів підряд виконавець повинен провести перевірку майнового стану боржника для того, щоб він зміг повернути виконавчий документ і таке його рішення було законним у зв'язку із відсутністю у боржника майна, на яке може бути зернено стягнення. Констатована потреба більш чіткої регламентації в частині строків і періодичності проведення відповідних виконавчих дій задля однакового розуміння наведених положень і унеможливлення зловживань з боку виконавця шляхом бездіяльності при виявленні майна і як наслідок оскарження цього з боку боржника.

Аналізується перспектива запровадження поняття «припинення виконавчого провадження» замість «повернення виконавчого документа» та вносяться пропозиції щодо розмежування термінів «завершення» і «закінчення» виконавчого провадження на основі підходів до їх практичного використання з метою уніфікації понятійного апарату у сфері примусового виконання рішень. Винесені на розгляд проблематика та механізм вирішення окремих питань щодо обтяженого майна боржника за його зверненням до виконавця після повернення виконавчого документа, зокрема щодо забезпечення можливості визначення банківського рахунку для використання щомісячно мінімально захищеної суми в якості наданої боржникам державою підтримки в умовах сьогодення.

Ключові слова: виконавче провадження, завершення, припинення, закінчення, виконавець, стягувач, боржник.

The article analyses the consequences of return of the executive document for the debt collector and the debtor, in particular, preservation of the property of the latter in most cases after the relevant resolution has been delivered. Justification of the existing exceptions to annulment of the seizure as a result of the return of the executive document at the initiative of the debt collector in the context of preventing him/her from abusing the relevant right is brought up for discussion. A conclusion is made about differentiation of the grounds for return of the executive document depending on the role of the debt collector in this process as a criterion for determining expediency of the seizure annulment.

It has been established that the law does not clearly stipulate how many times in a row the executor must verify the debtor's property status, so that he/she could be able to return the executive document and that his/her decision was legal in connection with the debtor's lack of property that may be seized. The need for clearer regulation with regard to the terms and periodicity of the relevant enforcement actions was identified for the sake of a uniform understanding of the above provisions and prevention of abuses by the executor through inactivity when identifying property and, as a result, contesting it by the debtor.

The perspective of introducing the concept of "termination of executive proceeding" instead of "return of executive document" is analysed and proposals are made to distinguish between the terms "completion" and "end" of executive proceeding based on the approaches to their practical use in order to unify the conceptual apparatus in the field of execution of judgements. The problems and the mechanism for solving certain issues with regard to the encumbered property of the debtor upon his/her appeal to the executor after return of the executive document were brought up for consideration, in particular, as regards the possibility of determining a bank account for the use of a monthly minimum protected amount as support provided by the state to debtors in today's conditions.

Key words: executive proceedings, completion, end, termination, executor, debt collector, debtor.

Вступ. Закон України «Про виконавче провадження» [1] (далі – Закон) передбачає можливість повернення виконавчого документа у ході його примусового виконання як за ініціативи стягувача (п. 1 ч. 1 ст. 37), так і в якості санкції у випадку небажання останнього сприяти виконанню рішення (п. п. 3, 4, 10 ч. 1 ст. 37), а також і у разі відсутності майна у боржника (п. п. 2, 6 ч. 1 ст. 37) чи за наявності інших обставин, що перешкоджають чи унеможливають виконання рішення (п. п. 5, 7, 8, 9, 11 ч. 1 ст. 37), у тому числі і з його сторони. Інститут повернення виконавчого документа був закріплений і в попередньому Законі України «Про виконавче провадження» [2] та зберіг у цілому свою сутність і зміст у чинному, проте у поточній редакції вдалося частково врегулювати проблемні наслідки, які зокрема стосувалися неможливості зняття арешту з майна боржника чи скасування застосованих щодо нього заходів судом по тимчасовому обмеженню у праві виїзду за межі України, на що зверталася раніше увага нами [3] та іншими фаховими правниками і представниками сфери примусового виконання [4]. Тим не менше, сучасні реалії та супутні зміни законодавства, обумовлені воєнним станом у державі, породжують у результаті повернення виконавчого документа нові складнощі як для боржника, так само при цьому підсилюючи виклики

і для стягувача по виконанню рішення у подальшому. Як має забезпечуватися баланс прав та інтересів стягувача і боржника при поверненні виконавчого документа, які наслідки повернення виконавчого документа і яким чином сторони виконавчого провадження можуть їх подолати, загалом позитивне чи негативне це явище і чи сприяє забезпеченню права на справедливий суд в аспекті виконання його рішення ставимо за мету дослідити у цій розвідці. Крім того, вважаємо за доцільне паралельно проаналізувати запровадження поняття «припинення виконавчого провадження», що вводиться Проектом «Про примусове виконання рішень» [5] (далі – Проект) замість «повернення виконавчого документа» і наскільки при цьому змінюється підхід до його розуміння та розмежування термінів «завершення» і «закінчення» виконавчого провадження», а також відповідні наслідки з метою уніфікації понятійного апарату у сфері примусового виконання рішень та однакового сприйняття і застосування законодавчих положень.

Виклад основного матеріалу. Перш за все, доцільно зупинитися на найбільш несприятливих наслідках повернення виконавчого документа саме для боржника таких як збереження після винесення відповідної постанови арешту його майна. Зокрема, встановити, наскільки спра-

ведливим є залишення майна боржника під арештом після повернення виконавчого документа і чи існують законні способи його скасування. Особливо, якщо такий є умовним, тобто коли обтяження в реєстрі накладене лише по прізвищу боржника фактично без наявності зареєстрованого майна чи якщо заблоковані рахунки, на яких відсутні кошти? Так, попередній Закон України «Про виконавче провадження» не визначав будь-яких винятків, коли у такій ситуації арешт з майна знімається, натомість поточна редакція чинного Закону у ч. 3 ст. 37 встановлює, що у разі повернення виконавчого документа стягувачу на підставі п. п. 1, 3, 11 ч. 1 цієї норми арешт з майна знімається. Як і раніше ми наголошували [3], вважаємо абсолютно виправданими наявність подібних виключень, адже коли саме стягувач ініціює повернення виконавчого документа або ж відмовляється сприяти продовженню виконавчого провадження чи не погоджується залишити за собою нереалізоване майно боржника у випадку відсутності іншого, то у цьому разі по суті саме через стягувача унеможливується задоволення його вимог. Відтак для мінімізації зловживань з боку стягувача правом подавати відповідну заяву і можливих маніпуляцій щодо повернення виконавчого документа та повторного пред'явлення, наприклад, вже іншому виконавцеві, чи просто для гри на нервах боржника, або навіть за наявності спільних домовленостей з ним при відсутності бажання укласти мирову угоду або ж просто не маючи наміру надалі співпрацювати з цим виконавцем, він об'єктивно має усвідомлювати наслідки таких своїх дій. І, незважаючи на те, що хоча може повторно пред'явити цей же виконавчий документ до виконання (ч. 5 ст. 37 Закону) – заходи забезпечення, що були застосовані для схоронності майна боржника, при цьому будуть скасовані, а тому з'являться ризики його відчуження, і в свою чергу – невиконання рішення при повторному зверненні до суб'єктів примусового виконання з ним.

У той же час, боржник при цьому буде урівноважений в своїх правах, і навіть відповідно до ч. 7 ст. 9 Закону відомості про нього мають бути виключені з Єдиного реєстру боржників знову-таки на підставі повернення виконавчого документа стягувачу згідно згаданих п. п. 1, 3, 11 ч. 1 ст. 37 Закону. Крім того, позитивно можна оцінити і надання тепер можливості боржникові у будь-який момент виконавчого провадження клопотати перед судом про скасування вжитого щодо нього тимчасового обмеження у праві виїзду за межі України за наявності вмотивованих підстав (ч. 5 ст. 441 Цивільного процесуального кодексу України [6]).

Поміж тим, якщо у окреслених попередньо випадках саме через дії чи бездіяльність стягувача не вдається забезпечити виконання рішення, і тому вжиті заходи забезпечення щодо боржника скасовуються, то як можна оцінити їх збереження у інших випадках повернення виконавчого документа або більше того неможливістю боржника на цьому етапі виконання рішення вирішити питання стосовно свого майна задля отримання навіть наданої в умовах сьогодення підтримки в його статусі щодо часткового його використання?

Мова йде про можливість застосування нещодавно введеної мінімально захищеної суми у розмірі двох мінімальних розмірів заробітних плат саме боржниками у виконавчих провадженнях, в межах яких було повернуто виконавчий документ. Так, після початку повномасштабного вторгнення Кабінет Міністрів України ухвалив розпорядження «Про забезпечення здійснення розрахунків населення в умовах воєнного стану» [7] (далі – Розпорядження), яким на час воєнного стану фізичним особам було надано дозвіл здійснювати видаткові операції з рахунків, на які накладено арешт органами державної виконавчої служби чи приватними виконавцями, за умови, що сума стягнення за виконавчим документом щодо такої

особи не перевищує 100 000 гривень. Відповідно до пункту 2 Розпорядження, дія цих правил мала втратити свою силу лише після припинення чи скасування воєнного стану. Однак вже 11 квітня 2023 року Верховна Рада ухвалила Закон України «Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих особливостей організації примусового виконання судових рішень і рішень інших органів під час дії воєнного стану» [8], яким зазначене Розпорядження Кабінету Міністрів було скасовано. Відповідно після запровадження змін видаткові операції з поточного рахунку можна здійснювати лише на суму двох мінімальних зарплат (13 400 гривень) протягом одного місяця. Проте така можливість часткового користування рахунками не надається автоматично, а вимагає певних дій з боку боржника. Для того, щоб особа змогла користуватися коштами у такому розмірі, їй необхідно звернутися до органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця, який наклав арешт на рахунки, із заявою про визначення поточного рахунку у банку для здійснення видаткових операцій. Така заява подається у паперовій або в електронній формі (з електронним цифровим підписом). У ній слід вказати номер поточного рахунку та найменування банку, у якому він відкритий [9; 10].

Втім, у подібних випадках, такі боржники сьогодні сигналізують, що на їх відповідні звернення отримують відмову (згідно з приписами Інструкції з організації примусового виконання рішень (Розділ XIX) [9]), яка обґрунтовується виконавцями тим, що по завершеному виконавчому провадженню він не може вчиняти виконавчі дії, тому немає можливості вирішити питання щодо винесення постанови про визначення поточного рахунку фізичної особи – боржника у банку для здійснення видаткових операцій. Більше того, також наголошуючи, що немає підстав і для відновлення виконавчого провадження, передбачених ст. 41 Закону. Правомірність такої позиції констатована і на рівні судової практики. Так в одній із справ [11] суд вказав, що державний виконавець не наділений повноваженнями поза межами виконавчого провадження вчиняти виконавчі дії. Тобто коли виконавчий документ повернуто стягувачу та повторно не пред'являвся до виконання, тоді відповідно будь-які виконавчі дії орган ДВС не виправі проводити. Тому відсутні підстави для визнання незаконною бездіяльності начальника відділу примусового виконання рішень Департаменту ДВС Міністерства юстиції України та зобов'язання його вживати заходів щодо закінчення виконавчого провадження та зняття усіх арештів та обмежень у такому випадку.

У даній ситуації боржник опиняється фактично у глухому куті і без будь-яких засобів для існування, при чому, коли все одно наявність арешту його коштів автоматично без повторного пред'явлення виконавчого документа стягувачем не забезпечить задоволення вимог останнього. Звісно, що якщо підставою для повернення виконавчого документа було саме відсутність майна боржника, то такий, арешт можна розцінювати як номінальний. У той же час у випадку, коли боржник після цього все ж зареєструє якесь майно, яке він раніше свідомо не реєстрував, наприклад успадковане чи добуване, або на «пустий» рахунок у банку надійдуть кошти, то таке майно автоматично буде вже обтяженим і для стягувача це додаткова гарантія виконання рішення за його рахунок. Але про це він повинен дізнатися і повторно звернутися до суб'єкта примусового виконання, тоді коли навіть виконавець після повернення виконавчого документа не повинен фактично здійснювати жодних виконавчих дій і відповідно вже не моніторить майновий стан боржника згідно ч. 8 ст. 48 Закону (як це допустимо при зупиненні виконавчого провадження за ч. 4 ст. 35 Закону), а відтак не володіє такою інформацією та відповідно не сповіщає стягувача, який теж самостійно не завжди зможе отримати такого роду відомості, зокрема стосовно надходження грошових коштів на рахунки боржника.

По суті боржник за наявності застосованих виконавцем щодо його майна обмежень не може після повернення виконавчого документа і самостійно виконати рішення на користь стягувача. Більше того, навіть якщо він знайде альтернативні варіанти задоволення вимог стягувача, використавши інше майно, що не обтяжене, то для виключення з реєстру боржників у результаті виконання рішення фактично поза межами виконавчого провадження (але для цього все одно кошти мають надійти безпосередньо на рахунок органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця) йому все ж треба звернутися до виконавця, у якого попередньо виконавчий документ був на виконанні і тільки за умови сплати відповідного розміру витрат виконавчого провадження та виконавчого збору (основної винагороди) [12]. Таким чином, за подібних обставин залишення арешту майна боржника не матиме необхідного ефекту як для стягувача без активних дій з його боку, так і ускладнює боржникові виконання рішення, коли виконавче провадження по суті не здійснюється. То який сенс тоді вбачається у збереженні арешту майна боржника за цих умов, звісно що окрім того, що таким чином забезпечується схоронність майна, проте на невизначений термін допоки про його появу не дізнається стягувач та не ініціює заново виконавче провадження, щоб мати змогу фізично його стягнути. Чи будуть відповідні компетентні органи та суб'єкти сигналізувати до виконавців про надходження коштів на рахунки (доводять до відома виконавця про достатність чи про відсутність коштів лише при виконанні постанови про арешт) чи ту ж реєстрацію нерухомого майна (перевіряють лише відчувачів на наявність запису про них у Єдиному реєстрі боржників), відповідь негативна і нами вже також піддавалася критичному аналізу раніше [13]. Звісно, якщо мова йде про приватного виконавця, гіпотетично він зацікавлений у виконанні рішення і може тримати зв'язок із стягувачем і дати йому знати як тільки така можливість виконати рішення з'явиться. Більше того, навіть може і сам скасувати свою постанову про повернення виконавчого документа, інше питання чи узгоджується це з принципом диспозитивності в контексті необхідної ініціативи з боку стягувача щодо повторного пред'явлення виконавчого документа і чи не будуть такі дії з боку виконавця проявом зловживання наданим в умовах війни правом щодо скасування власних постанов. У той час, коли при виконанні рішення державним виконавцем тут справа рук самого «потопаючого» і стягувачеві доведеться самотужки намагатися отримати такі дані або ж постійно повторно пред'являти виконавчий документ для виконання, що все ж можливо в силу того, що у даному разі строки виконавчої давності обнуляються і починають обраховуватися заново [14]. Щодо того, чи сприяє такий стан речей реалізації принципу юридичної визначеності, це перевага для стягувача чи навпаки постійний стан невизначеності для боржника, якому вигідніше піти у процедуру банкрутства, щоб «обнулити борги» і не бути у статусі боржника «пожиттєво», адже буде зазначений у відповідному реєстрі, а тим часом стягувач може пред'являти виконавчий документ у подальшому ще неодноразово складно дати однозначну відповідь. Зокрема, такий розвиток подій реальний, враховуючи неоднозначність окремих підстав для повернення виконавчого документа таких як передбачені у п. 2 ч. 1 ст. 37 Закону, коли у боржника відсутнє майно, на яке може бути звернено стягнення, а здійснені виконавцем відповідно до цього Закону заходи щодо розшуку такого майна виявилися безрезультатними. У цьому зв'язку без відповіді залишається питання, скільки разів підряд виконавець повинен провести перевірку майнового стану боржника відповідно до ч. 8 ст. 48 Закону для того, щоб він зміг повернути виконавчий документ і таке його рішення було законним. Оскільки однією із засад здійснення виконавчого провадження є розумність стро-

ків і як таке в часовому проміжку воно не лімітоване, то воно може тривати безкінечно. Виходячи з цього, виконавець має проводити перевірку майнового стану боржника постійно – не менше одного разу на два тижні – щодо виявлення рахунків, електронних гаманців боржника, і не менше одного разу на три місяці – щодо виявлення нерухомого та рухомого майна боржника та його майнових прав, отримання інформації про доходи боржника аж допоки не знайде відповідне майно (ч. 8 ст. 48 Закону). Можна оцінити такий підхід так, що виконавець не має права взагалі повертати з вказаної підстави виконавчий документ, бо в протилежному разі стягувач буде оскаржувати таке рішення, виходячи з того, що при наступній перевірці майно вдалося б виявити або виконавець не використав всі можливі засоби для здійснення поточної перевірки і не звернувся з паперовими запитами у разі відсутності реєстрації в електронних реєстрах наприклад. Тому ці положення потребують більш чіткої конкретизації в частині строків і періодичності проведення відповідних виконавчих дій задля однакового розуміння наведених положень і унеможливлення зловживань з боку виконавця шляхом бездіяльності при виявленні майна.

Крім того, варто звернути увагу, що взагалі таким поняттям як «завершення виконавчого провадження» сьогодні чинний Закон не оперує, проте таке широко застосовується на практиці правниками з різних сфер і різного рівня саме в контексті наслідків повернення виконавчого документа. У свою чергу, у Проєкті міститься ціла Глава 12 «Завершення виконавчого провадження», що виступає узагальнюючим поняттям для таких способів як припинення виконавчого провадження (що введено на зміну повернення виконавчого документа) та закінчення виконавчого провадження. При цьому семантичне значення слів «завершення» і «закінчення» є дуже схожим і такі вживаються як синоніми, тому різницю між ними виділити складно. У той же час сьогодні термін «завершене виконавче провадження» вживається у контексті того, що виконавче провадження після цього може бути відновлене, натомість це неможливо у разі закінчення виконавчого провадження. Тому понятійний апарат виконавчого провадження у цій частині потребує уточнення і напрацювання коректних термінів для розмежування наслідків повернення виконавчого документа (або припинення виконавчого провадження як за Проєктом) та закінчення виконавчого провадження, зокрема шляхом визначення наслідків прийняття відповідних рішень і чи можуть здійснюватися після цього на даному проміжку виконання рішення виконавчі дії або ж чи підлягає відновленню виконавче провадження взагалі, зокрема для вирішення означених нами питань щодо використання мінімально захищеної суми боржником. Для прикладу, на рівні судової практики закінчення отожднюється із закриттям і як раз наголошується, що повернення виконавчого документа не означає закінчення (закриття) виконавчого провадження і не тягне за собою наслідків у вигляді неможливості розпочати його знову та не позбавляє стягувача права повторно звернутися до органу державної виконавчої служби (приватного виконавця) за виконанням судового рішення протягом встановлених законом строків [11]. У іншій же справі повернення виконавчого документа також відмежується від закінчення, вказуючи, що у разі повернення виконавчого документа стягувачу, виконавче провадження не є закінченим, а отже і арешт не знімається [15]. Тому такого роду напрацювання судової практики мають бути взяті за основу для удосконалення цього питання.

Висновки. Вважаємо, що проблема розблокування мінімально захищеної суми для боржників у виконавчих провадженнях, виконавчий документ за яким повернуто стягувачу, сьогодні має вирішуватися так само як і щодо виключення боржника з Єдиного реєстру боржників [12], тобто без винесення постанови про відновлення виконав-

чого провадження на підставі постанови виконавця, який прийняв рішення про повернення виконавчого документа. Ця гарантія обумовлена в першу чергу поточною ситуацією в державі і введена для всіх без виключення боржників, а відтак має бути забезпечена. Тим не менш, накладений в межах виконавчого провадження арешт на майно боржника має зберігатися у разі повернення виконавчого документа не через стягувача задля реалізації принципу обов'язковості рішення та стимулювання добровільного їх виконання. Однак при цьому має бути напрацьований механізм взаємодії компетентних органів та посадових осіб щодо сповіщення виконавців про появу у подальшому

відповідного майна у боржника (надходження на рахунок коштів чи реєстрацію рухомого/нерухомого майна) з метою повідомлення даної інформації стягувача, щоб останній визначився щодо доцільності ініціювання продовження виконання повернутого виконавчого документа з урахуванням факту появи майна. У свою чергу боржник допоки може вирішити питання щодо скасування арешту на цьому етапі лише через суд за наявності обґрунтованих підстав, зокрема у разі погашення заборгованості боржником після повернення стягувачу виконавчого документа [11], оскільки потреба у продовженні арешту відпала після виконання боржником рішення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про виконавче провадження : Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1404-19#Text> (дата звернення: 24.09.2023).
2. Про виконавче провадження: Закон України від 21.04.1999 р. № 606-XIV / *Верховна Рада України*. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/60614?find=1&text=%D0%B7%D0%B1%D1%96%D1%80#w1_1 (дата звернення: 24.09.2023).
3. Малярчук Л.С. Деякі питання, що потребують узгодження у виконавчому процесі. Збірник наукових статей вчених-процесуалістів, практиків, аспірантів, здобувачів і студентів: матеріали Першої міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої створенню на юридичному факультеті КНУ імені Тараса Шевченка кафедри нотаріального та виконавчого процесу і адвокатури (21-22 лютого 2013 р.). За заг. ред. д.ю.н., проф. С.Я. Фурси. К.: ЦУЛ, 2013. С. 277–279.
4. Авторгов А. М. Колізії та прогалини законодавства про виконавче провадження. Проблеми теорії і практики виконання рішень судів та інших органів: збірник наукових праць за результатами Четвертої міжнародної науково-практичної конференції (м. Хмельницький, 18-19 жовтня 2013 р.). Хмельницький: Хмельницький університет управління та права, 2014. С. 25–31.
5. Про примусове виконання рішень: Проект Закону від 14.06.2021 р. № 5660 / *Верховна Рада України*. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=72223 (дата звернення: 24.09.2023).
6. Цивільний процесуальний кодекс України від 18.03.2004 р. № 1618-IV / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text> (дата звернення: 24.09.2023).
7. Про забезпечення здійснення розрахунків населення в умовах воєнного стану: затв. розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 березня 2022 р. № 198-р / База даних «*Законодавство України*». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/198-2022-%D1%80#Text> (дата звернення: 24.09.2023).
8. Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих особливостей організації примусового виконання судових рішень і рішень інших органів під час дії воєнного стану: Закон України від 11.04.2023 р. № 3048-IX / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3048-20#Text> (дата звернення: 24.09.2023).
9. Інструкція з організації примусового виконання рішень: затв. наказом Міністерства юстиції України від 02.04.2012 р. № 512/5 / База даних «*Законодавство України*». URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0489-12> (дата звернення: 24.09.2023).
10. Держава блокує банківські рахунки за борги: що робити переміщеним особам? *Українська гельсінська спілка з прав людини*. 2023. 27 лип. URL: <https://www.helsinki.org.ua/articles/derzhava-blokuie-bankivski-rakhunky-za-borhy-shcho-robyty-peremishchenym-osobam/?fbclid=IwAR3tIV52kJZmYVf18sHTvALHReKHACoJdwGBtRioQK5u19ALO89LInf-5zw> (дата звернення: 24.09.2023).
11. Постанова Верховного Суду від 03.02.2023 р., судова справа № 639/858/21. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108766199> (дата звернення: 23.09.2023).
12. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства юстиції України: затв. наказом Міністерства юстиції України від 30 березня 2022 р. № 1285 / База даних «*Законодавство України*». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0370-22#Text> (дата звернення: 24.09.2023).
13. Малярчук Л.С. Накладення арешту на кошти боржника на банківських рахунках та їх примусове списання: де-юре і де-факто. Актуальні проблеми виконавчого процесу України: теорія і практика (IV Міжнародна науково-практична конференція, 6 грудня 2019 р., м. Київ). За заг. ред. д.ю.н., проф. Фурси С.Я. К.: Видавець Позднішев, 2019. С. 141–144.
14. Постанова Верховного Суду від 26.10.2022 р., судова справа № 201/13239/15-ц. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/108930839> (дата звернення: 23.09.2023).
15. Постанова Верховного Суду від 29.03.2023 р., судова справа № 202/1182/22. URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/110023123> (дата звернення: 23.09.2023).